

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΩΝ

Τα ημερολόγια, τα οποία ο λαός γνωρίζει συνήθως ως Καλενδάρια, άρθισαν βίω άρχαιότατον έτών. Το πρώτο ημερολόγιο φάνηκε στη Γαλλία κατά το 1470, δηλαδή τριάντα τέσσερα χρόνια μετά την έφευδση της τυπογραφίας, συνταχθέν από κάποιον Βρεταννό μοναχό όνόματι Γύζλαια.

Κατά την έποχή έκείνη το μεγαλύτερο μέρος του λαού άγνοούσε γραφή και ανάγνωση. Οι χωρικοί έποιώνες δέν μπορούσαν να διαβάσουν ημερολόγια και έτσι αυτά ήσαν γνωστά μοναχία στους υπεφώνους των πόλεων, ίδιως στους σπουδαστές και στους καλογίηρους.

Τα ημερολόγια που βγήκαν ύστερα από έκείνη, του Γύζλαια, ήσαν συνταγμένα άλλα στη Γαλλική και άλλα στη Λατινική, περιείχαν άλλες είνονες και έγράφοντο συνήθως από άστρονόμους και μαθηούς της έποχής.

Κατά τον 16ο και 17ο αιώνα τα ημερολόγια έβελτιώθηκαν κάπως ως προς το περιεχόμενό και μπορούσαν να βοηθ κανείς μέσα σ' αυτά χρήσιμες γνώσεις, μεταξύ των διαφόρων γελόνων δημοσιευμάτων των. Αργότερα οι Λιασαρτόμενοι της Άγγλιας και της Γερμανίας μεταξοφύλισαν τα ημερολόγια για να καταλοισήσουν με αυτά τον Πάπα και για να διαδοθούν τις μεταρρυθμιστικές ίδες των. Άλλα στον άγωνα αυτόν οι έκδοτά ημερολογίων της Γαλλίας δέν έτόλμισαν να λάθουν μέρος, κατόν σφριχτής άπαγορεύσεως.

Κατά το έτος 1560 ο Κάρολος Θ' άπαγόρευσε διά διατάγματός την έκδοση παντός ημερολογίου, άνευ προηγουμένης έγκρισής με τους μέρους του άρχιεπισκόπου ή του επίσκοπου της περιφέρειας.

Ο Λουδοβίκος ΙΙ' ένέκρινε τον νόμο αυτόν με την προσθήκη να μη δημοσιεύονται του λοιπού στα ημερολόγια παρά ή φάσεις και ή έκλειψης της σελήνης και ώμοιόμενες άστρονόμενες πληροφορίες.

Λόγω της διατάξεως αυτής τα ημερολόγια, τών της άστρονόμενης ήλης έδημοσίευσαν άμον τις μάχες που είχαν γίνει κατά τη διάρκεια του έτους και τους θανάτους έπιφανών άνδρών.

Επίσης έγραψαν ποιά ένε κατάληξη έποχή για καθάρισμό ή για φλεβοτομία, ποιά πράξη να... κόβη κανείς τα μαλλιά του και ποιά άλλως ή άτισομαρική κατάσταση.

Απρωμέντο όμως άσθητότητα να αναφέρουν έξορισμούς, μαγαγιές και τα τοιαύτα, γιατί την έποχή αυτή οι μάγοι ζατεδικάζοντο σε θάνατο και έκαιοντο!

Κατά τον 18ον αιώνα τα ημερολόγια, χωρίς να έχουν άζομη διαδοθεί στην ύπαιθρο, έχσαν και τους άναγνώστες των πόλεων, οι όποιοι άηδίασαν διαβάλλοντά τα ίδια και τα ίδια.

Άλλά λίγο πρό της εκοήσεως της μεγάλης Γαλλικής Έπαναστάσεως τα μεμλία τυπογραφικά καταστήματα της Γαλλίας και της Έλβετίας άποφάσαν να βελτιώσουν την βία των ημερολογίων, τα όποια έκτοτε περιελάμβαναν έπιστημονικά άρθρα, βγενιές ώδηγιες, πολιτικά μαθήματα κλπ.

Σήμερα τα ημερολόγια έχουν άπείρους τελειοποιηθεί και άποτελούν πρώτης τάξεως φιλολογικά άναγνώσματα, μη έχοντα καμμία όμοιότητα με τους πρωτογονίους έκείνους. Καλαμάς τους όποιους χρησιμοποιούν άζομη ή χωρικό.

Ημερολόγια με άνόητες, κομπογιαννίτικες συνταγές, προφητίες κ' άλλα τερατώδη δημοσιεύματα έξεβόθησαν και στην Έλλάδα περί τα τέλη του 18ου αιώνος και στις άρχές του 19ου.

ΕΡΩΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

- Μή τί είναι στρωμένως ό "Άδης";
- Μή γενναίειες γλώσσες! ***
- Ποιά πόλις της Έλλάδος κόβει κ' άπ' τα δυό μέρη;
- Τό... Δίστομο!
- ***
- Τι μπορεί να κάνει κανείς χωρίς χρήματα;
- Μόνον... χροή!

καμένον να έκδικηθή την κλέφτια της αγάτης της δέν διάσσε να έπιλάθι την ίδια θανάσιμη τυωρία και σ' έκείνον που άρπαιούσε με τόσο πάθος, σ' έκείνον που άποτελούσε γι' αυτήν το πάν!

Τό άνομημα του πάγον κατά τις τοις δυό νέους, λών προφάσαν να τους δώσουν βοήθεια... Ένας σταυρός στήθηκε στο μέρος από για να θυμίζι το δράμα που έγινε έτοι Ξαφανά. Κανένα δέν άπονοστήσε ποτέ τη Ρόσα για τη κακογία της πράξ. Μόνον ο Θεός την είδε... Μόνον ο Θεός την τιώφασε, γιατί πίσω από χροήν τραλάθηκε!...

Γνωρίζι τοίμα στους δρόμους ή άμοσηρ Ρόσα και τραγουδάει το γνωστό παιδικό τραγούδι: — «'Αν ο Πλάστης άκουγε τη φωνή μου θα γεννάσσε δυό χελιδόνια και θα πετούσαμε μακριά άπ' αυτό τον κόσμο!...»

ΑΥΓ. ΒΑΝ ΜΠΕΡΓΚΕΝ



ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΧΑΪΝΕ

Ένα παιδικό πείημα προς την άειδον Καρολίνα Στέρν. Ο ένθεουσιασμός της μητέρας του. Η κατάπληξη των καθηγητών. Πώς χάθηκε το χειρόγραφο, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ένα από τα πρώτα ποιήματα του Χαίνε ήσαν άμερμένως σε κάποια όσδο και ίδου από ποιες περιστάσεις είχε γραφεί.

Έκείνη την έποχή στο θέατρο του Ντύσσελντοφ έδιδοντο παραστάσεις από μερικούς έντοτους καλλιτέχνες. Μιαξόμ αυτούν διακρίντο μια όρασιότητα και καλλίφωνη όσδο όνόματι Καρολίνα Στέρν, ή όποια άποτελούσε το κέντρο του θεατροφίλου κοινού.

Η Καρολίνα, άν και όλοι έπέδωξαν τη συναυστήρη της και την προσωλοούσαν σε συγκαταστήσεις, προτιμούσε να ήη μοναχικά, μαζί με τη γομή μητέρα της. Η μητέρα του Χαίνε άποθανόν θερμή σωμαθεία προς αυτή και δεχόταν μ' εύχαρίστηση τις έπισκέψεις της.

Μία βραδιά, θέλοντας να την τιμήσει για την πρωτοφανή της έαυρία σε μια παράσταση που δόθηκε υπέρ των άπόρων της πόλεως, και στην όποια ή καλλιτέχης έσημείωσε πραγματικό θρίαμβο, της προσέφερε στο σπίτι της δεικνω.

- Τι γομή, άγαθή μου, της είπε σε μ' άπιστή κατά το δεικνω, να μη βρεθή ένας ποιητής να σε ύμνήσει!...

Ο μικρός Έρβικος, ο όποιος παρευρίσκονταν στο δεικνω μαζί με τους άλλους άδελφούς του, άμα άκούσε αυτά τα λόγια βεβήθησε σε γέμψη και, καθ' όλη τη βραδιά, δέν ξεκόλλησε τα μάτια του από την όσδο.

Την άλλη μέρα παρουσίασε στη μητέρα του, γραμμένο καλλιγραφικά άπάνω σε όφρα χαλιτσόλο χαρτί και στολισμένο με όραβοκομμάτια, ένα ποίημα του, στο όποιο έξυμώονε την Καρολίνα.

Η μητέρα του το διάβασε με θαυμασμό, αγάλλασε το γού της με όργάνισμα και από τότε άρχισε να του φέρνεται με διαμορμικό τρόπο, βέβαιη πως είχε γεννηθεί μια ποιητική μεγαλογία.

Τό ποίημα έκείνο του Χαίνε δημοσιεύτηκε άνομμως σε μία έφημερίδα του Ντύσσελντοφ.

Άφορμό του πρώτον φιλολογικού θριάμβου του Χαίνε ήταν ή άδελγη του Καρολίνα.

Μία μέρα ή Καρολίνα έστρεψε να γράφει κάποια έκθεση και διατελούσε σε μεγάλη άμνηστια. Επρώκειτο για κάποια ιστορία, την όποιαν ο διδάσκαλος της της είχε διηγήσει στο σχολείο έπανειλημμένως και με κάθε λεπτομέρεια. Έπειδή όμως αυτή είχε άλλο το νού της έκείνη την ώρα, δέν έπρόσφερε καθόλου στί διήγησι του και λησιόνησε μάστιγα και τό θέμα της έκθέσεως.

Τώρα λοιπόν ήταν πολύ στενωχωρημένη και του κάκου βασάνιζε το μυαλό της για να μπορέσει να θυμηθή.

- Για σέξμου, της είπε ο Έρβικος, ο όποιος θέλησε να τη βοηθήσει. Γιατί πράγμα έλεγε ή ιστορία σου;

- Για βρωκόλακες, νομίζω, άπάντησε ή Καρολίνα.

- Για βρωκόλακες; είπε ο Έρβικος. Μού άρζει αυτό. Πήγαινε να παίξεις κ' άρπασέ με μοναχό!...

Ο μικρός ποιητής κλείσθηκε άμέσως στο δωμάτιό του και δέν βγήκε από κει παρά μετά μία ώρα. Η έκθεση ήταν έτοιμη!

Την έδωσε στην άδελγή του, κ' εκείνη, εύχαριστήμενη που άκαλλιτέχτηκε από μία σκοπιότητα, δέν ήφρόνισαν ούτε να τη διαβάσει. Την άλλη μέρα πήγε στο σχολείο και παρουσίασε στο διδάσκαλό της την έκθεση, μαζί με τις άλλες σωμαθηριές της.

Ο δάσκαλος όμως διάβασε την έκθεση, δέν της έδωσε πίσω το τετράδιο.

- Κόρη μου, τη φώτισε, ποιός έγραψε την έκθεσή σου;

- Εγώ, άποκρίθηκε ή Καρολίνα με σταθερό τόνο.

- Δέν θά σε μαλώσω, έπανέλαθε ήσυχά ο διδάσκαλος. Πές μου όμως την άλήθεια. Ποιός την έγραψε;

Η Καρολίνα χαμήλωσε τότε τα μάτια της και κατακόκκινη άπ' τη ντροπή της, άποκρίθηκε:

- Ο άδελφός μου!

- Αυτό το διήγημα είναι πραγματικό άριστογρημα, είπε τότε ο διδάσκαλος σε δυο παριστάμενους συναδέλφους του και άρχισε να το διαβέζει δυνατά.

Οι άφορτά άκούσαν τη διήγησι με τραυματική φρίκη, γιατί ή περιγραφή ήταν τόσο ζωντανή, ώστε ή μικρή μαθητής νομίζανε πως είχαν το βρωκόλακα μπροστά τους.

Ο διδάσκαλος έφραξε τότε στί μητέρα του Χαίνε, ο όποιος δέν ήταν τότε παρά δέκα μόλις έτών, και τη συντάχρη για τό ταλέντο του γιού της. Θέλησε μάλιστα να κρατήση ο ίδιος τό χειρόγραφο, αλλά μόνον αντίγραφο του έπέτρεψαν να λάβη.

Τό άφοτο από τοξό έργο του Χαίνε κάμψε μαζί μ' ένα ποίημά του, σε μία μεγάλη παγκιά του Άμβούργου, όπου παρά λίγο να άποληθασώθη μαζί με τό σπίτι κ' ή μητέρα του.